

„Созопол - КУЛТУРНИ ХОРИЗОНТИ“

ДЪЛГОСРОЧНА КУЛТУРНА СТРАТЕГИЯ 2026 г. – 2035 г.

Община Созопол

Созопол, 03.2026 г.

Съдържание

I. Въведение 3

1. Демографска картина и селищна структура 3

2. Икономика и пазар на труда 3

3. Социална инфраструктура и услуги 4

4. Културна и спортна инфраструктура 4

5. Влияние на социално-икономическия профил на общината върху културната политика 5

II. Анализ на културната екосистема в община Созопол 6

Управление и финансиране на културата в община Созопол 7

Институционална рамка и отговорности 7

Общински фонд „Култура“ – цели, допустими кандидати и направления 7

Бюджет, източници и правила за разходване ..... Error! Bookmark not defined.

Процедури, оценка, отчетност и контрол ..... Error! Bookmark not defined.

Финансова рамка на разходите за култура (2021–2025) 7

Културни институти и организации 8

III. Културна инфраструктура 10

1. Сграден фонд и основни обекти 10

2. Културни събития и календар 10

Тематични и общностни събития 12

Силни страни и предизвикателства пред културната екоссистеав в община Созопол 12

Анкетно проучване сред културни оператори: ключови тенденции 14

IV. Визия и хоризонтални политики 17

V. Стратегически приоритети, цели и мерки 20

VI. Финнасиране на стратегията 38

Общинско финансиране 38

Национално финансиране 38

Европейско финансиране 38

Частни средства 39

VII. Механизъм за управление, мониторинг и оценка – индикатори и инструменти за отчет 39

i. План за дейност 42

Приложения 49

1. **Приложение 1 –** Международни, национални и общински стратегически документи **49**

2. **Приложение 2 -** Културни ресурси на община Созопол **49**

Използвани източници 50

I. Въведение

Община Созопол е малка по население крайморска община в област Бургас, характеризираща се с туристически ориентирана икономика и преобладаващи услуги, при ясно изразени сезонни пикове в натоварването на инфраструктурата и публичните услуги. Територията на общината включва два града – Созопол и Черноморец – и 10 села (Росен, Зидарово, Крушевец, Равадиново, Атия, Габър, Индже войвода, Равна гора, Присад и Вършило), като населението е пространствено разпределено приблизително поравно между градовете и селата.

1. Демографска картина и селищна структура

По данни към края на 2023 г. населението на общината е около 12 560 души, което задава мащаба на местния пазар на труда и търсенето на публични услуги. Около 49,5% от жителите живеят в двата града, а около 50,5% – в 10-те села, като най-голяма концентрация се наблюдава в гр. Созопол (около 4 300 души) и гр. Черноморец (над 2 100 души). В селата с по-голям демографски потенциал – Росен, Зидарово, Крушевец, Равадиново – все още има относително стабилно население, докато периферни села като Вършило и Индже войвода се характеризират с ниска гъстота и риск от по-нататъшна депопулация.

Демографската динамика се определя от отрицателен естествен прираст и миграция, като миграцията (изтичане на млади хора и работна сила към Бургас и други центрове) влияе по-негативно върху демографската картина от ниската раждаемост – типична ситуация за крайморски общини с високи цени на жилищата и сезонна заетост. Гъстотата на населението е по-ниска от средната за страната, което означава по-висока „цена на услуга“ на човек (особено за транспорт, ВиК и социални услуги) и изисква внимателно планиране на междуселищната свързаност.

2. Икономика и пазар на труда

Икономическият профил на община Созопол е силно повлиян от туризма и свързаните услуги – настаняване, ресторантьорство, търговия, транспорт, култура и събития. Туризмът носи високи приходи в активния летен сезон, но създава силно сезонен трудов пазар: търсенето на труд се концентрира в летните месеци, а извън сезона се увеличава рискът от непълна или нестабилна заетост и изтичане на кадри. Това води до „двускоростна“ икономика – по-високи доходи за заетите в туризма през сезона и по-ниска стабилност за домакинствата, зависими от временна работа или нископлатени услуги през останалата част от годината.

В Плана за интегрирано развитие на общината (ПИРО) 2021–2027 са заложени цели за развитие на устойчив туризъм и паралелно развитие на други икономически направления – „синя икономика“, земеделие, рибарство, горско стопанство – както и по-силно оползотворяване на природно-ресурсния потенциал (брегова ивица, биоразнообразие, защитени територии). В документа се отбелязват и конфликти на ползване на територията – напрежение между урбанизация/туризъм и земеделие и природен капитал – и необходимост от търсене на синергии (локална храна, къси вериги, агротуризъм).

3. Социална инфраструктура и услуги

Социалната инфраструктура в община Созопол е сравнително добре развита, но концентрирана главно в градските ядра. На територията на общината функционират шест детски градини с три филиала (включително в селата Равадиново, Атия, Росен и Равна гора) и шест училища, като през учебната 2020/2021 г. общият брой ученици е 956. Значителен брой деца (278) пътуват ежедневно между селата и градовете (напр. Габър–Зидарово–Созопол, Индже войвода–Крушевец–Созопол, Равна гора–Росен–Атия–Черноморец–Созопол), което показва централизация на образователната система и силна зависимост на селата от градските образователни центрове.

Системата от социални услуги включва Домашен социален патронаж с кухни майки в Созопол, Атия, Зидарово и Индже войвода, Детска млечна кухня, Център за настаняване от семеен тип, Център за обществена подкрепа и Център за социална рехабилитация и интеграция в Черноморец. Анализът оценява системата като функционална, но концентрирана в градските ядра, с нарастваща нужда от услуги за възрастни хора и хора с хронични заболявания, и от разширяване на мобилните услуги и дигитализация и по-добра интеграция със здравната система.

4. Културна и спортна инфраструктура

Културата в община Созопол се развива чрез археологически и музейни структури (два музея), художествена галерия, етнографска сбирка, 11 читалища с библиотеки, религиозни домове и други институции. Активна дейност обаче развиват основно читалищата в гр. Созопол, гр. Черноморец и селата Зидарово и Росен, като най-активно е читалище „Отец Паисий“ в Созопол с девет художествени колектива. Въпреки активната подкрепа от страна на общината, физическото състояние на част от читалищната база в селата е незадоволително, а културната активност между град и село е неравномерна.

Созопол е национално разпознаваем културен център – благодарение на археологическото си наследство, фестивалите, богатото нематериално наследство и силната връзка между култура и туризъм – но анализът на ресурсите и дейностите подчертава необходимост от диверсификация: повече целогодишни събития, младежки програми, дигитализация на културното съдържание и по-равномерно културно присъствие в селата. Спортната инфраструктура включва футболни стадиони, закрит плувен басейн и квартални спортни площадки, които допринасят за активен начин на живот и могат да се комбинират с културни и туристически функции.

5. Влияние на социално-икономическия профил на общината върху културната политика

Социално-икономическият профил на община Созопол задава рамката, в която следва да се планира културната политика на общината – като неразделна част от интегриран подход към туризма, местната икономика, социалните услуги и териториалното развитие. В този модел културата има двойна роля: публична услуга за жителите и стратегически ресурс за устойчиво развитие, включително чрез подобряване на културните услуги и инфраструктура в синхрон с целите на ПИРО.

Бъдещата десетгодишна културна стратегия следва да се утвърди като ключов инструмент за управление на ефектите от сезонността и туристическата концентрация, за отговор на демографските тенденции и за преодоляване на териториалните различия в достъпа до културен живот. Стратегията може да стъпи върху съществуващи силни активи – богатото културно-историческо наследство и наличния институционален капацитет на културните институти

Малкият постоянен брой жители и почти равномерното разпределение на населението между градовете и селата означават, че културната политика трябва да работи пряко за качеството на живот на местните общности, а не да се изчерпва с програми за туристическия пик. Това предполага целите на стратегията да включат задържане на млади хора и семейства, укрепване на местната идентичност и развитие на културни услуги, които са ежедневни, достъпни и устойчиви във времето.

Отрицателният прираст и миграцията поставят културата в ролята на инструмент за задържане на човешки капитал чрез младежки програми, образователни и творчески инициативи и реални възможности за участие и развитие. Така културата може да се превърне във фактор за намаляване на миграцията – не само чрез сезонна заетост, а чрез целогодишна среда за учене, творчество, принадлежност и активен общностен живот.

Демографските характеристики на общината – ниска гъстота и разпръсната селищна структура – изискват развитието на мрежов подход в културното предлагане: наред с водещите градски центрове (музеи, галерия и др.) е нужна работеща мрежа от читалища, училища и общностни пространства в селата, подкрепена от мобилни инициативи и дигитално съдържание, така че културните услуги да достигат до всички населени места.

Данните за структурата на населението и жизнената среда подсказват, че културните програми трябва да се интегрират в училищата и социалните услуги, за да достигат системно до деца, младежи и уязвими групи в цялата община. На практика това означава съвместни годишни планове между културни оператори и образователни/социални структури, с регулярност (цикли, клубове, ателиета), а не само кампанийни събития.

Силната зависимост от туризма и сезонният трудов пазар превръщат културата в основен инструмент за удължаване на сезона и диверсификация на местната икономика. Това насочва стратегията към целогодишни формати (фестивали, изложбени цикли, резиденции, образователни и творчески програми), както и към развитие на културен туризъм, свързан с наследството и местните разкази.

Едновременно с това културата може да намалява конфликти на ползване на територията (туризъм – земеделие – природа), като създава синергии: маршрути „култура + местна храна“, тематични събития в по-слабо натоварени зони и интерпретация на природното и нематериалното наследство по устойчив начин.

Състоянието и разпределението на културната инфраструктура изискват стратегията да приоритизира обновяване, енергийна ефективност и функционална пригодност на културните пространства, особено в селата, така че те да могат да приемат редовни дейности през цялата година. Паралелно с това, концентрираната инфраструктура предполага целенасочени програми и събития, които „излизат“ към селата чрез мобилни сцени, пътуващи изложби и гостуващи творчески екипи, подкрепени от мерките и инвестиционната логика на ПИРО.

Интегрираният подход, заложен в ПИРО, предполага културната стратегия да е свързана с туризма, местното икономическо развитие, социалните услуги, образованието и екологичните цели, с ясни механизми за координация и споделени индикатори. Сезонният натиск върху услуги и публични пространства означава, че културната политика трябва да подпомага и управлението на потоците – баланс между нуждите на жителите и туристите и между летния пик и извънсезонната активност чрез програмиране, локации и времеви разпределения.

В тази рамка десетгодишната културна стратегия на община Созопол следва да превърне богатото наследство, силния туристически бранд и наличната културна инфраструктура в устойчив културен „гръбнак“ на развитието: подкрепа за местните общности, намаляване на сезонността, насърчаване на международното сътрудничество и принос към интегрираните цели на ПИРО 2021–2027 като базова рамка за координация и инвестиции.

II. Анализ на културната екосистема в община Созопол

Културната екосистема на Созопол е изградена около активни кулутрни организации, разнообразна инфраструктура и богат, международно ориентиран календар от събития, силно свързани с туризма и историческото наследство.

Управление и финансиране на културата в община Созопол

Управлението на културата в община Созопол се осъществява чрез общинската администрация, общинския съвет и конкурсно финансиране през Общински фонд „Култура“, който селектира културни оператори и включва подкрепените инициативи в културния календар за съответната година. Моделът комбинира собствен общински ресурс с механизми за съфинансиране и партньорства, като целта е многообразен и качествен културен продукт за жители и гости на общината.

Институционална рамка и отговорности

В структурата на общинската администрация културните дейности са позиционирани в Дирекция „Култура, туризъм и стопански дейности“, а на ниво отдел е предвиден Отдел „Културно-информационни дейности“. Организационно-административното обслужване на Общински фонд „Култура“ се извършва от служители на дирекцията/отдела, което осигурява оперативна координация (информация, процедури, документооборот и комуникация).

Ключов управленски орган на фонда е Управителният съвет (УС), който управлява целевите средства и взема решения за одобряване и финансиране. УС има постоянни членове (представители на постоянни комисии на Общинския съвет и представители на администрацията) и временни членове-експерти, определяни според профила на постъпилите проекти, като председател на УС е зам.-кметът с ресор „Култура“. В механизма са заложени правила за предотвратяване на конфликт на интереси (декларации, ограничения за участие) и процедурни изисквания за работа (кворум, протоколи, публичност на информацията чрез електронната система).

Общински фонд „Култура“

Общинският фонд „Култура“ е ключов инструмент за прилагане на местната културна политика, защото превръща стратегическите приоритети на общината в реална финансова подкрепа за проекти. Чрез ясния правилник и механизма за селекция и подбор на културни оператори се осигуряват прозрачност, предвидимост и доверие между общината и културния сектор. Фондът насърчава устойчиво развитие на местните културни организации и творци, подкрепя разнообразието от форми и жанрове и допринася за разширяване на достъпа до култура за жители и гости на общината.

Финансова рамка на разходите за култура (2021–2025)

По предоставената общинска справка разходите за организиране на културни мероприятия нарастват от 170 199 лв. (2021) до 568 500 лв. (2025), като са разпределени по територии: гр. Созопол, гр. Черноморец и останалите населени места. През 2025 г. са отчетени 390 000 лв. за гр. Созопол, 130 000 лв. за гр. Черноморец и 48 500 лв. за останалите населени места.

Културни институти и организации

Културната инфраструктура и институционалният капацитет се концентрират най-вече в музеите, галерията и читалищната мрежа. Археологическият музей – Созопол (създаден през 1961 г.) е включен в „100-те национални туристически обекта“ (под № 8) и изпълнява двойна функция – образователно-научен център и водещ туристически обект. Експозицията му представя историческия разказ за града и региона от края на VI хил. пр. Хр. до XVIII в., като акцентира върху богатите колекции от древногръцки вази, амфори, каменни котви и оловни щокове, антични и средновековни находки, както и върху мраморния реликварий, свързан с мощите на св. Йоан Кръстител, открит при разкопки на остров „Св. Иван“.

Етнографският музей, разположен в къща „Куртиди“ в старата част на града, допълва тази картина, която представя традиционни тъкани и облекла и културата на населението от региона на Крайбрежна Странджа (XVIII–XIX в.), в среда на възрожденска архитектура и автентична атмосфера. Това го превръща в ключово място за среща с нематериалното наследство и „ежедневната“ култура, които са особено важни за изграждане на общностна принадлежност, а не само за туристическа консумация на култура.

Художествената галерия на Созопол е създадена през 1991 г. и се помещава в „Старото училище“ – сграда паметник на културата, което формира ясно разпознаваем визуален профил на града и осигурява континуитет между местната и националната художествена сцена. Към пространствата за изкуство следва да се включи и Центъра за изкуства, местни художествени занаяти и традиции и експозицията „Старият Созопол“, разположена в „Дуковата къща“ – културна ценност от местно значение, която разширява възможностите за временни експозиции и творчески формати в средата на Стария град. Центърът организира изложби на традиционни занаяти, приложни изкуства и творчески работилници за деца, и по този начин свързва наследството с живото творчество. Музейна експозиция „Свети Никола“ в Черноморец – разширява музейното присъствие извън стария град и дава възможност за по-добро покриване на територията (особено за жителите и гостите на Черноморец).

Читалищната мрежа включва 11 читалища с библиотеки и формира ключовият механизъм за териториално разпространение на културно съдържание и за поддържане на местни инициативи, любителско творчество творчество и традиции, особено в по-малките населени места. Най-активни са НЧ „Отец Паисий“ в Созопол, читалището в Черноморец и тези в селата Зидарово и Росен. Именно чрез читалищата и партньорството им с училищата и общностните групи може да се постигне по-равномерен достъп до култура и по-силна връзка между градовете и селата в общината.

Към стратегическите институционални активи на общината следва изрично да се добави и Центърът за подводна археология в Созопол, който от края на 2025 година е признат за категория 2 център на ЮНЕСКО в областта на подводното културно наследство. Центърът развива научна и експертна дейност в областта на подводните проучвания и има потенциал да генерира нови културни продукти с международен обхват – изложби, образователни програми и интерпретационни маршрути, свързани с морското наследство. Силната връзка между подводната археология и островните територии дава конкретна посока за развитие на Созопол като „град на наследството“ с модерна научна и културна идентичност, приложима и извън активния летен сезон.

Остров „Св. Иван“ е също ключов ресурс за културната идентичност и международната разпознаваемост на Созопол, тъй като е свързан с археологически проучвания на средновековния манастир и с откритието на мраморния реликварий, отразено и в музейните експозиции. Културната стратегия следва да разглежда острова като част от разширен „културен ландшафт“ на общината – с потенциал за интерпретация на наследството, образователни посещения и устойчиво културно програмиране при спазване на режимите за опазване.

Остров „Св. св. Кирик и Юлита“ е важна пространствена възможност за разширяване на културната инфраструктура и за развитие на нови сцени и функции, включително чрез идеи за превръщането му в международен център на изкуствата и културен хъб, свързан с подводната археология и културните индустрии. Включването му в стратегическата рамка е важно и като инструмент за балансиране на туристическите потоци и за „разширяване“ на културната география отвъд най-концентрираните зони на Стария град.

Независими артисти, местни художници, музиканти, танцови състави и фолклорни групи, които участват във фестивали, празници и съвместни инициативи с общината, музеите и читалищата, допринасят за разнообразието на програмата и за връзката между професионална и любителска сцена. Образователните институции (училища, детски градини) са естествен партньор на културната политика и честа платформа за културно-образователни инициативи, изложби, концерти и фестивали, чрез които се изграждат публики и се развиват умения от ранна възраст. В мрежовия модел на общината те могат да играят ролята на местни културни ядра в населените места, като свързват деца и родители с музейни, читалищни и общински програми.

В този контекст следва да се добавят и неправителствените културни организации, които са ключови организатори и съорганизатори на събития в общината и често привличат партньорства, експертиза и международни контакти. Примери за такъв принос са Фондация „Аполония“, която организира „Празниците на изкуствата Аполония“ и изгражда дългогодишна фестивална традиция в Созопол, както и Сдружение „Музите“, което организира фестивала „Музите“ в партньорство с Община Созопол. В този кръг се вписва и частната фондация „Солей“, която организира Международния франкофонски фестивал „Солей“, със съорганизатор Община Созопол и с партньорства с културни и академични институции. Фондация „Созопол“ също е активен партньор на общината с мисия за опазване на културното наследство и работа в обществена полза, включително чрез културни и образователни инициативи и международни партньорства. Българска федерация по спортни и танцови дисциплини асоциация за изкуствата "Ера-3000" партнира с община Созопол в организирането на Морска арт олимпиада „Хармония и сила”.

III. Културна инфраструктура

1. Сграден фонд и основни обекти

Културната инфраструктура в община Созопол включва пространствата на културните институти и читалища, както и обособени открити пространства и спортни съоръжения. Музеите, галерията, Центърът за изкуства и основните сцени (амфитеатърът, летният театър „Аполония“, дворът на галерията) са разположени в стария град и крайбрежната зона, което съвпада с главните туристически потоци и гарантира висока посещаемост през сезона. Те работят целогодишно, но с ясно разграничено летно и зимно работно време.

Читалищата и библиотеките осигуряват инфраструктурна база селата, но физическото състояние на част от сградите, особено в селските райони, е амортизирано и ограничава възможността за модерно, целогодишно използване. Наред с това спортната инфраструктура – закрит плувен басейн, стадиони, тенис база в лесопарк „Св. Марина“ и съвременни спортни площадки в Равадиново и Росен – се превръща в допълнителен ресурс за събития, комбиниращи спорт, култура и туризъм. Тази мрежа от пространства позволява разнообразие от формати – от музейни експозиции и камерни събития до мащабни концерти и фестивали на открито.

2. Културни събития и календар

Събитийният календар на общината е богат, многожанров и до голяма степен международен, с ясно изразен летен пик, но и растящ брой инициативи през другите сезони.

1. Международни и национални фестивали

Празниците на изкуствата „Аполония“ са ежегоден мултидисциплинарен културен фестивал в Созопол, който включва театър, музика, литература, кино, балет/танц, визуални изкуства, архитектура и детски програми. Провежда се традиционно в края на август и началото на септември и разгръща събитията си на различни сцени и пространства в града, превръщайки Созопол в „град-сцена“ за няколко дни. Фестивалът възниква като „Празници на изкуствата“ (провеждани през септември), а от 1991 г. организационно е свързан с Фондация „Аполония“, която и до днес е негов основен организатор. В програмната си логика „Аполония“ съчетава представяне на утвърдени имена с платформи за развитие на нови таланти и професионален обмен, включително чрез майсторски класове.

Международен младежки фестивал на изкуствата „Музите“ – събира ансамбли, солисти, школи и студиа от различни страни; обединява множество жанрове (танц, музика, театър, визуални изкуства) и се провежда през юни–юли. Фестивалът има ясно образователно и междупоколенческо измерение – младите артисти обменят опит, традиции и ценности, а градът се утвърждава като сцена на младежкото творчество.

Фестивал за куклен и площаден театър „Арлекино и Марионета“ – през август улиците, площадите и градините в Созопол се превръщат в сценично пространство за куклен театър, пантомима, буфонада, клоунада и театър на предмета. Фестивалът включва паради, украси, улични представления и събития на различни места, превръщайки целия град в „театър на открито“.

Фестивал на старите занаяти и изкуства – провежда се в Етнографския музей, с участието на майстори от цялата страна, демонстрации, работилници и експозиции на традиционни занаяти и изкуства.

Международен франкофонски фестивал „Солей“ – включва изложби, концерти, театрални събития, арт работилници и филмови прожекции, реализирани в партньорство с чужди посолства и културни институции; показва силния международен профил на Созопол.

Морска арт олимпиада „Хармония и сила” представлява маратон на изкуствата на открито и закрито. Датира от 2007 година и се развива с все повече участници от различни страни от Европа и Азия.

Фестивал „Балкантеа“ осигурява нови възможности за обогатяване на Културния календар, спомагащи разгръщането на потенциала на пространствата и сцените в Община Созопол,надграждането на фестивалната идентичност на града, развитието и популяризирането на културната и затвърждаването на гр. Созопол като важен и активен културен център.

Международен детски фестивал „Созополска панорама” с конкурсен характер и започва своя самостоятелна дейносте с дългогодишни традиции и се провежда в края на юни на летен театър „Аполония” в Созопол.

Фестивал на старата градска песен „Красив роман е любовта“ – събитие с двайсетгодишна история, което събира групи и индивидуални участници от цялата страна.

В началото и в края на активният сезон се провеждат пленери с международно участие.

Тематични и общностни събития

Празник на О-солената риба – първата събота на декември, със силен акцент върху рибарските традиции и кулинарното наследство; включва конкурсна част, демонстрации на майстори, дегустации, концерт.

Празник на дамгата – Сладкото чудо на Созопол и Празник на смокинята са две вече налагащи се събития с активното участие на местната общност.

Множество традиционни празници и изложби – свързани с национални празници, местни чествания, литературни събития, концерти и пленери, реализирани съвместно от общината, читалища, музеите и партньори.

Силни страни и предизвикателства пред културната екосистема в община Созопол

Силни страни

- Богато материално и нематериално културно наследство (археология, етнография, изкуство), което е достъпно както за жители, така и за туристи.
- Развита музейно-галерийна и читалищна мрежа, която създава „гръбнак“ на културния живот в града и общината.
- Устойчиви, разпознаваеми фестивали и събития, много от които с международен характер и силен младежки фокус.
- Добри практики за съчетаване на култура, туризъм, образование и общностно участие – напр. работилници за деца, фестивали с участието на училища и школи, събития в музеите и галерията.

Предизвикателства

- Силна сезонност – най-интензивният културен живот е през лятото, и програмирането му е зависимо от туристическия цикъл.
- Териториална неравномерност – концентрация на институции и събития в стария град, Созопол и Черноморец, при по-слаба активност и амортизирана база в част от селата.
- Ограничен капацитет на част от читалищата и местните общности – липса на кадри, ресурси, техника, което затруднява регулярната програмна дейност извън големите събития.
- Риск от прекомерна комерсиализация и „туристическо изчерпване“

Наличните възможности – развитие на целогодишен културен календар, дигитализация на наследството и програмите, социални иновации и мобилни услуги, както и по-дълбока интеграция на култура, туризъм и образование – очертават посоката на бъдещата културна политика на община Созопол и я поставят в логиката на интегрираното местно развитие. В рамката на ПИРО 2021–2027 това означава културата да се планира не само като събитийност, а и като система от услуги и инфраструктура, с предвидени мерки за подобряване на достъпа до културни продукти и обновена културна инфраструктура.

Развитието на целогодишен календар следва да се използва за балансиране на сезонните пикове и за създаване на устойчив ритъм на културен живот, който обслужва местната общност и добавя стойност към туристическия продукт. Дигитализацията и мобилните културни услуги могат да разширят достъпа до съдържание и програми, особено за селата и групите с по-ограничени възможности за участие, чрез партньорства с читалища, училища и социални услуги.

В този смисъл културната стратегия на община Созопол следва да се опре на силните институции, богатото наследство и фестивалния капитал, но да ги награди в три посоки: (1) по-равномерно териториално разпределение на културните услуги; (2) целогодишни програми с фокус върху местната общност; (3) активна грижа за инфраструктурата и капацитета на работещите в системата, така че мрежата от места и хора да може да поддържа устойчив културен живот през целия 10-годишен период

Анкетно проучване сред културни оператори: ключови тенденции

В рамките на процеса по изготвяне на стратегията беше предвидено целенасочено проучване и структуриране на обратната връзка от културните оператори в община Созопол, което да очертае ключови потребности, приоритети и предложения за развитие.

Културните оператори в община Созопол – читалища, сдружения, фестивални и културни организации – очертават образ на община с богато културно наследство, силен летен туристически поток и активни местни общности, но и с ясно изразена сезонност и структурни дефицити в ресурси, кадри и инфраструктура. Тяхната перспектива е ключова както за формулирането на приоритети, така и за избора на управленски и финансови модели в настоящата стратегия.

1. Възприемани силни страни на културната среда

Културните оператори подчертават няколко трайни силни страни в културната политика на общината:

- богато материално и нематериално културно наследство;
- силна лятна публика и устойчив туристически поток;
- активни местни общности и читалищни структури в града и селата;
- богата събитийност и фестивали, вкл. с национална и международна видимост;
- подкрепа от местната власт и добри партньорства с културни организации в страната.

В тази среда читалищата се идентифицират като основни културни институции и „гръбнак“ на културния живот в населените места, особено извън града, а фестивалните и творчески структури – като двигатели на привличането на туристи и нови публики.

2. Основни дефицити и проблеми

Анкетата ясно показва няколко групи дефицити, които възпрепятстват устойчивото развитие на сектора:

Сезонност и липса на целогодишна програма

Културните оператори говорят за „липса на извънсезонна програма“, свръхконцентрация на събития през лятото и намалена активност през есенно-зимния период. Това води до трудности при изграждане на постоянна публика и при осигуряване на стабилна заетост за кадрите в сектора. **Финансови ограничения и непредвидимост** Отчита се недостатъчно финансиране, затруднен достъп, както и липса на достатъчно регулярно и предвидимо финансиране, което да позволява дългосрочно планиране и наемане на млади сътрудници и доброволци.

Недостиг на кадри и липса на компетентности Недостигът на кадри се посочва както от градските, така и от селските читалища, наред с нуждата от обучение по фондонабиране, подготовка на проекти, финанси и счетоводство, маркетинг и работа с публики, цифрови умения, авторско право и управление на доброволци.

Инфраструктура и пространства Често се отбелязват липса на подходящи пространства и техника, нужда от отопление и ремонт на съществуващи зали, както и недостиг на по-големи сцени и пространства за репетиции, ателиета и работа на творци. В малките населени места се отчита и нужда от самостоятелни помещения за читалище и библиотека.

Ограниченият работен график на музеите, които функционират през уикенда само в летния сезон, представлява съществена бариера, свързана със сезонността. Това ограничава достъпа на посетители извън активния туристически сезон, намалява възможностите за целогодишна културна активност и влияе негативно върху устойчивото развитие на туристическия и културния поток в региона.

Комуникация, видимост и достъп За значима бариера се смятат липсата на обща видимост и общински календар за събитията, както и транспортните/териториални бариери и цената/достъпността за част от публиките. В някои села се посочва и липса на достатъчно желаещи участници.

3. Възможности и желано развитие

Културните оператори ясно формулират редица възможности и желания, които очакват да бъдат отразени в стратегическата визия:

- развитие на културен туризъм с високо качество, базиран на местното наследство и общности, а не на еднократни „вносни“ събития;
- програми за развитие на творци – резиденции, стажове, особено за млади артисти, както и подкрепа за независимия сектор и малките организации;
- инвестиции в съществуващи пространства, по-лесен и прозрачен достъп до общинската инфраструктура;

- развитие на нови публики и културно образование чрез работилници, училищни партньорства, медийна грамотност и активното включване на деца и семейства като основни публики;

- международни партньорства, мобилност и привличане на европейско и международно финансиране;

- децентрализация и целогодишен календар, с по-голяма активност в малките населени места.

Операторите формулират и ясна ценностна рамка за желаното бъдеще на културния живот: достъп и участие, културна инфраструктура, младежи и образование, култура и местна икономика (иновации и предприемачество), култура и социално включване, устойчивост и качество.

4. Възприемани заплахи и рискове

Сред най-сериозните заплахи културните оператори посочват:

- демографски спад и отлив на млади хора;
- ерозия на качеството на културните продукти и прекомерна комерсиализация, свързани с масов туризъм и натиск върху инфраструктурата;
- свръхнатоварване и концентрация на събития през сезона;
- ръст на разходите за създаване на културен продукт (наем, техника, хонорари);
- рискове за опазването на културното наследство.

Тези рискове се възприемат като заплаха не само за културния сектор, но и за цялостната идентичност на общината като културен и туристически център.

5. Очаквана подкрепа от стратегията и предпочитани мерки

Културните оператори имат конкретни очаквания към Културната стратегия на община Созопол:

- по-силен, предвидим и ориентиран към местните оператори общински бюджет за култура, включително делегиране на част от общинската културна програма към читалищата срещу допълнително финансиране;

- създаване на общински календар/единна онлайн платформа за събития с включване на град и села;

- програма за подкрепа на културни събития извън високия сезон и в малките населени места;

- схеми за резиденции и гостуващи артисти, копродукции и мобилност, както и споделени ресурси (техника, репетиционни, ателиета);

- целева подкрепа за пространства – ремонт, отопление, оборудване;

- обучения и консултации по културен мениджмънт, комуникации, дигитални умения, авторско право и работа с публики;

- въвеждане на по-ясни правила за работа с външни оператори, така че съдържанието да носи добавена стойност и приходи за общината, а не да разчита едностранно на общинско финансиране.

Някои от операторите изрично заявяват готовност да бъдат стратегически партньори на общината при изпълнение на национални и европейски проекти, както и очакване за по-тясно сътрудничество с бизнеса и за нови модели на публично–частни партньорства.

IV. Визия и хоризонтални политики

Визия

Настоящата общинска културна стратегия (2026–2035) се разработва в съответствие с ключови европейски и международни рамки, които утвърждават културата като право на участие, като публично благо и като фактор за устойчиво териториално развитие, както и с Европейския зелен пакт като рамка за ресурсна ефективност, кръгова икономика и намаляване на замърсяването. Тези рамки насочват политиката към: (1) културни права, участие и достъп; (2) подкрепа за творците и културните професионалисти и достойни условия на труд; (3) конкурентоспособност, кохезия и устойчив туризъм чрез култура и наследство; (4) партньорства и международно културно сътрудничество; (5) дигитална трансформация и културни данни/AI.

Визията за развитие на културата в община Созопол за периода до 2035 г. се основава на анализа на местния контекст и на експертния и обществен диалог, включително обратната връзка от културните оператори, и очертава преход към по-предвидима и ефективна културна политика чрез мрежово планиране, многогодишно програмиране и по-ясна отчетност на резултатите.

До 2035 г. Созопол утвърждава образа си на разпознаваем център на културно наследство и съвременни изкуства по Южното Черноморие – фестивален и туристически град с целогодишен културен живот, в който културата е стратегически ресурс за качество на живот, социално сближаване и устойчива добавена стойност към местната икономика. Общината обединява традиции и съвременност, местни общности и международни културни потоци, като развива целогодишни публики чрез удължаване на сезона и предлагане на културни продукти с високо качество. Визията включва развитие на условията и пространствата за култура в града и населените места и устойчивост на сектора чрез прозрачна, предвидима подкрепа и партньорски мрежи за културните оператори.

Визията стъпва върху морската идентичност на общината, силния туристически профил и културния календар, както и върху наличната мрежа от културни институти и оператори. Акцентът е върху качество и професионализъм, развитие на публики и достъпност за различни възрастови и териториални групи, както и върху активно използване на наследството чрез интерпретация, образование и устойчив културен туризъм. Водеща цел е преодоляване на сезонния дисбаланс, така че културата да бъде едновременно силен летен магнит и целогодишна услуга за местната общност.

Хоризонтални политики

Хоризонталните политики на стратегията определят „как“ ще се планира, финансира и управлява културата в община Созопол през периода 2026–2035 – като политика, основана на културни права и достъп, междусекторност и партньорство, и реализирана чрез прозрачни и открити процедури, етични стандарти, отчетност и контрол върху публичния ресурс. При изпълнението ѝ ще се спазват следните принципи, които гарантират равнопоставеност на културните оператори, яснота на ролите и ориентация към резултати, включително по отношение на териториалния баланс, качеството на културния продукт и устойчивостта на сектора.

Принцип на културните права и достъпа
Управлението гарантира право на участие в културния живот чрез мерки за достъпност (възрастова, социална, териториална и физическа) и целенасочена работа с публики, включително извън активния сезон. При планирането се търси баланс между събития за туристическа публика и програми за местната общност в града и населените места.

Принцип на междусекторност

Културата се управлява като хоризонтална политика, свързана с туризъм, образование, социални услуги, младежки политики, екология и местна икономика, така че културните институции да създават едновременно социален, икономически и екологичен ефект. Прилагането включва общи инициативи и съвместни проекти – културно образование и партньорства с училища, интерпретация на наследството и маршрути/пакети за устойчив културен туризъм, които поставят местните общности и опазването на наследството в центъра на решенията.

Акцентът върху екологията означава въвеждане на „зелени“ стандарти за културни събития: намаляване на отпадъците и пластмасата, по-добра транспортна организация и насърчаване на повторна употреба и разделно събиране, за да се ограничи екологичният отпечатък на културния календар. Връзката „култура–туризъм“ се развива чрез баланс между популяризиране и опазване, контрол на натиска върху наследството и насочване към качество и автентичност вместо свръхконцентрация и сезонно претоварване.

Междусекторността ще се прилага и като междужанрово взаимодействие на изкуствата – програми и формати, които съчетават сценични, визуални, литературни и аудиовизуални практики, стимулират копродукции и споделени ресурси и създават условия за резиденции, мобилност и обмен между местни и гостуващи артисти. Това подпомага развитието на публики и увеличава добавената стойност на събитията, включително извън активния сезон.

Принцип на партньорство и съвместно създаване

Приоритет е устойчиво партньорство между общината, културните институти/читалища, независимия сектор, образователни и граждански организации и бизнеса, включително чрез мрежови формати (копродукции, резиденции, мобилност, споделени ресурси). Партньорствата се насърчават чрез конкурсни механизми и условия за съфинансиране, които активират допълнителни ресурси и повишават устойчивостта на проектите.

Принцип на прозрачност, резултати и отчетност

Управлението и финансирането на културата се основават на прозрачни и открити процедури, ясни правила и предвидими срокове, като информацията за процесите, критериите и резултатите се комуникира публично чрез електронни канали/системи. Изпълнението се проследява чрез измерими цели, индикатори и системно събиране на данни, мониторинг и анализ, така че решенията да са ориентирани към доказуеми резултати (публики, сезонност, териториален обхват „град–села“, качество и устойчивост).

Принцип на териториална справедливост

Управлението цели по-равномерно териториално разпределение на културните услуги и включване на малките населени места чрез мобилни формати и децентрализирани програми. Това отговаря на идентифицираните бариери (транспорт, информация, сезонност) и укрепва местните общности.

Принцип на качество и устойчивост на културния продукт

Подкрепят се проекти с ясна художествена и обществена стойност, професионална организация и потенциал за развитие на публики, като се търси устойчивост (повторяемост, надграждане, партньорства, мултиплициране на добри практики) и измерим принос към целогодишния културен живот. Оценяването следва да отчита едновременно художествени критерии (художествена стойност, оригинална концепция, иновативност) и технически/управленски критерии (постижимост на целите, план за реализация, организационна обезпеченост, стратегия за популяризиране, реалистичност и ефективност на разходите), така че публичният ресурс да води до качество, а не само до „събитийност“.

Устойчивостта се разбира и като целенасочено противодействие на сезонния дисбаланс: приоритет получават формати, които изграждат навици за културно участие сред местната общност и работят с деца и младежи, семейства и възрастни публики през годината, включително чрез образователни програми, резиденции и копродукции. Важен е и териториалният ефект – подкрепят се инициативи, които достигат до населените места в общината (мобилни събития, обмен между град и села) и използват/развиват местни пространства и ресурси.

V. Стратегически приоритети, цели и мерки

Стратегическите приоритети, цели и мерки са формулирани на база на анализ на местната културна среда – налични ресурси, капацитет и потенциал – и на обобщените резултати от проведените анкети със заинтересованите страни.

Всички приоритети и стратегически цели са съобразени с действащата национална нормативна уредба и с правилата на публичните финанси и се реализират в рамките на ежегодното бюджетиране на общината. Стратегията задава обща посока и правила за по-добро планиране и приоритизиране на наличните местни публични ресурси.

Едновременно с това стратегията изгражда стратегическа рамка, която да насърчи привличането на допълнителни ресурси и партньорства – чрез съфинансиране, дарения и спонсорства, както и чрез участие в национални и международни програми и проекти в областта на културата. Това позволява общината и културните оператори да комбинират публично финансиране с външни източници и да увеличават мащаба и устойчивостта на културните инициативи, без да се разчита единствено на общинския бюджет.

Стратегически приоритет I: Качество и многообразие на културния календар

Сезонността и липсата на извънсезонна програма са сред най-често посочваните проблеми, а свръхконцентрацията на събития през лятото претоварва инфраструктурата и човешкия ресурс, докато есента и зимата остават с ограничена културна активност, особено в селата. Това води до неравномерен достъп до култура, по-слаба видимост на местните инициативи и ограничени възможности за устойчиво развитие на публики извън туристическия пик. Необходим е балансиран, целогодишен и мултижанров подход, който съчетава традиционни и съвременни формати, развива местни творци и стимулира партньорства (вкл. „сателитни“ и образователни формати извън пика), за да се постигне устойчив културен живот и реално удължаване на сезона.

Стратегическа цел 1: Развитие на фестивална политика и превръщане на Созопол във фестивален град, като фестивалите се използват за удължаване на сезона и се гарантира баланс между традиционни и съвременни културни формати.

Мярка 1.1 Развитие и надграждане на традиционните фестивали в община Созопол

В общината се въвежда обща рамка за професионално сътрудничество при реализирането на фестивали между общината, организаторите, местните културни оператори, неправителствения сектор и бизнеса. Чрез него общината формулира предвидими очаквания за програмен профил, ниво на организация, последователна комуникация, активна работа с публики и прозрачна отчетност, така че всички участници да работят по еднакви правила и с ясно разпределени роли. Тази рамка позволява общинската подкрепа да бъде обвързана с измерими резултати и обществен ефект, а не само с провеждането на събитието, като същевременно създава условия за по-устойчиви партньорства и по-дългосрочно планиране. Паралелно с това общината си поставя за цел местните творци и културни организации да бъдат включвани не само като участници в програмата, а и като активни страни в нейното планиране и реализация – чрез съвместни програмни срещи, отворени покани, копродукции и видимо присъствие на местния творчески потенциал. Мярката ще се реализира в партньорство с читалищната мрежа; музеите и общинските културни институти (ОКИ); утвърдени организатори, както и други независими културни организации и творчески екипи, работещи на територията на общината.

Фестивалите ще се интегрират в общия календар/платформа и в туристическата комуникация на общината, за да се подобри видимостта, да се улесни планирането на посещенията и да се постигне по-добра координация между култура и туризъм. Това обединява усилията на общината, организаторите, бизнеса и неправителствения сектор около обща цел: Созопол да функционира като фестивален град с балансирана и разнообразна целогодишна културна програма.

Мярка 1.2 Подкрепа за нови фестивални формати във всички области на изкуството, включително мултидисциплинарни и фестивали, свързани с морето.

В община Созопол се учредява линия за подкрепа на нови фестивали, която да даде старт на пилотни издания и да създаде реален стимул за нови формати във всички области на изкуството. Подкрепата се насочва приоритетно към събития извън високия сезон и към мултижанрови програми, които съчетават сценични, визуални, литературни и кино формати и така разширяват профила на културното предлагане през годината.

В рамките на тази линия се поставя цел и за развитие на фестивали, които изразяват и укрепват морската идентичност на Созопол. Това включва теми и разкази, свързани с морето, островите, рибарството и морското и подводното наследство, както и художествени интервенции и събития в публични пространства и крайбрежни зони, които превръщат града в сцена и извън традиционните културни места.

Ще се насърчават проекти, които изграждат партньорства с читалища, училища и музеи, както и с местния бизнес, а включването на местни творци и доброволци ще бъде заложено като съществен компонент за общностна ангажираност.

Наред с художествените и организационните изисквания ще се въведе и знак „зелено събитие“ като критерий или бонус при оценяването. Това ще насочи новите фестивали към отговорни практики – управление на отпадъци, ограничаване на пластмасата, дигитални билети и афиши и по-добри транспортни решения, които намаляват екологичния отпечатък и повишават съвместимостта на културните събития с модерните стандарти за екологична устойчивост.

Очаквани резултати

 Община Созопол се утвърждава като фестивален град с по-балансирана програма (традиционни и съвременни формати) и по-силно културно присъствие извън пиковия сезон.

 Традиционните фестивали се надграждат чрез общ стандарт за качество, по-устойчиви партньорства и по-видимо участие на местни творци и организации, като общинската подкрепа се обвързва с резултати.

 Създават се нови фестивални формати (вкл. мултидисциплинарни и „морски“), които разширяват профила на културното предлагане и въвеждат устойчиви практики („зелено събитие“).

 Фестивалите се интегрират в общ календар/платформа и в туристическата комуникация, което подобрява видимостта и координацията култура–туризъм.

Стратегическа цел 2: Развитие на целогодишен календар с устойчиво културно присъствие

Мярка 2.1 Целева програма за събития извън високия сезон – пилотен проект

Чрез отделна целева програма общината въвежда предвидим механизъм за планиране и подкрепа на събития през есента и зимата. Пилотният характер позволява да се тестват работещи формати, да се натрупа опит и да се изгради публика, без да се натоварва прекомерно системата още в първата година. Ключовата логика е подкрепата да насърчава серии и регулярност, а не единични прояви. Така се създава културен ритъм и навици за посещение, които постепенно променят удължават сезона.

Мярка 2.2 „Созопол – артистични резиденции“ (пролет/есен) с публично представяне

Резиденциите са мярка, която превръща града от „сцена за гостуващи събития“ в място за създаване на ново културно съдържание. Когато резиденциите са в пролетта и есента, те естествено подкрепят целта за удължаване на сезона и „запълват“ периоди, в които културният живот обичайно отслабва. Задължителното публично представяне е важно, защото свързва процеса на творчество с местната общност и прави инвестицията видима и полезна за гражданите. Тази мярка създава устойчиви връзки между гостуващи артисти и местни партньори (пространства, читалища, училища, независими оператори), което в дългосрочен план води до копродукции, обмен на знания и по-високо професионално ниво. Така резиденциите могат да се превърнат в част от последователна политика за развитие на местната културна екосистема.

Мярка 2.3 Партньорство с организаторите на традициони фестивали

Като ключов принцип се утвърждава изискването всеки традиционен фестивал да има извънсезонен компонент през пролетта или есента, образователен модул, резиденция или серия от по-малки събития извън пиковите месеци. Така фестивалите ще се превърнат в инструмент за удължаване на сезона и за създаване на предвидим културен ритъм през годината, вместо да остават концентрирани само в най-натоварения период.

Очаквани резултати

- Създава се устойчив целогодишен календар и повече културни активности в есенно-зимния период.
- Изграждат се регулярност и навици за посещение чрез подкрепа на серии, а не само на единични събития.
- Резиденциите водят до ново културно съдържание и публични представяния, които свързват творческия процес с местната общност.
- Укрепват се партньорствата между гостуващи артисти и местни пространства/читалища/училища, с потенциал за копродукции и обмен на знания.
- Традиционните фестивали разширяват присъствието си с извънсезонни компоненти (пролет/есен), което удължава сезона и прави програмата по-предвидима.

Стратегическа цел 3 Децентрализация на културния живот чрез програми и събития в периферни пространства и територии.

Мярка 3.1 Програма за децентрализация на културни събития в партньорство с местни културни оператори

Общината въвежда годишна програма, която се реализира в партньорство с местни културни оператори (читалища, НПО, независими екипи и културни пространства) и поставя минимални изисквания за брой събития в периферни пространства и населени места. В културния календар се планират предварително дейности, за да могат местните екипи да подготвят съдържание, логистика и комуникация навреме. Програмата включва разнообразни формати (сценични, музикални, кино, визуални изкуства, образователни), подбрани спрямо контекста на конкретното място и наличната инфраструктура. Мярката стъпва на капацитета на местните културни оператори (музеи и читалища), защото те познават общностите, пространствата и публиките и могат да осигурят регулярност и устойчивост на събитията в периферията. Тази мярка развива културни партньорства и укрепва културната мрежа на общината.

Мярка 3.2 Мобилност и мобилни културни формати

Развиват се мобилни формати като пътуваща сцена, прожекции, изложби и работилници, които могат да се реализират в различни населени места. Общината подпомага логистиката и координира графика, за да се гарантира регулярност.

Мярка 3.3 Делегирани програми и микрофинансиране за местни оператори (читалища/НПО/инициативни групи)

Създава се инструмент за малки грантове към читалища и местни културни организации за реализиране на културни инициативи в периферни територии. Въвеждат се ясни критерии (качество, участие на общността, устойчивост, отчетност) и кратка процедура, за да се насърчи местната активност.

Очаквани резултати

- Увеличава се достъпът до култура в периферните пространства и населените места чрез годишна програма с регулярни събития.
- Местните културни оператори (читалища, музеи, НПО, независими екипи) укрепват капацитета си и стават ключови партньори в планирането и реализирането на културния календар.
- Реализират се мобилни културни формати, които компенсират липсата на инфраструктура и осигуряват по-равномерно териториално покритие.
- Активира се местната инициатива чрез микрофинансиране и делегирани програми, което води до повече местни проекти и по-силна общностна ангажираност.
- Изгражда се по-устойчива културна мрежа в общината и се подобрява координацията между центъра и периферията.

Стратегическа цел 4 Привличане на международни партньори и организиране на международни събития и фестивали и интегриране в международни културни мрежи.

Общината ще прилага целенасочена политика за международно позициониране. Фокусът е върху устойчиви партньорства, включително побратимяване с други градове с богато културно наследство и разнообразен фестивален живо. Участие в международни културни мрежи, привличане на международни артисти и публики и използване на европейски програми като ресурс за копродукции и обмен. Целта е международната активност да носи измерим ефект за местната културна екосистема и за целогодишния календар на града.

Мярка 4.1 Насърчаването на сътрудничеството с организации от мрежата на ЮНЕСКО

Мярката се реализира като целенасочено сътрудничество с мрежите на ЮНЕСКО и с партньорските структури под егидата на ЮНЕСКО, така че международната културна дейност на Созопол да бъде системна, видима и устойчиво свързана с местното развитие. Паралелно с това, общината ще проучи възможността и условията за бъдещо позициониране и подготовка за кандидатстване към Мрежата на ЮНЕСКО за творчески градове (UCCN). В рамките на това проучване ще се оцени най-подходящото творческо поле, наличните местни ресурси и необходимите партньорства, както и капацитетът за изготвяне на реалистичен четиригодишен план за действие с конкретни проекти и политики.

В рамките на мярката общината ще използва ресурса и международния потенциал на Центъра за подводна археология – Созопол, който е определен като Категория 2 институт/център под егидата на ЮНЕСКО, за да развие линия от международни научни, образователни и публични формати. Това включва домакинство на международни конференции, обучения и експертни срещи по темите за подводното културно наследство, както и публични програми (лекции, изложби, тематични събития), които превеждат знанието към широката публика и го свързват с културния туризъм и градската идентичност. Едновременно с това мярката ще активира сътрудничество и по линия на нематериалното културно наследство чрез Регионалния център за опазване на нематериалното културно наследство в Югоизточна Европа под егидата на ЮНЕСКО (Категория 2). Това дава рамка за обучения, семинари и обмен на добри практики, както и за международни срещи по темата за нематериалното културно наследство.

Мярка 4.2 Побратимяване с градове с богато културно наследство и интензивен фестивален живот

Община Созопол ще развие целенасочена политика за побратимяване с градове, които имат сходен профил: силно културно-историческо наследство, активен фестивален календар и утвърдени практики за културно управление. Побратимяването се разглежда не като протоколен акт, а като работещ инструмент за дългосрочно сътрудничество между институции, културни оператори и общности, което да води до обмен на съдържание, добри практики и публики.

В рамките на мярката общината ще идентифицира приоритетни партньори (в ЕС и извън него) и ще договори конкретни направления на съвместна работа: фестивални „обмени“ (гостуващи програми/сателитни издания), копродукции, резиденции, образователни модули и съвместни комуникационни кампании за културен туризъм. При възможност побратимяванията ще се използват и за кандидатстване по европейски механизми за „town twinning“, които подкрепят обмен между граждани и общности и насърчават взаимното разбирателство и сътрудничество.

Очаквани резултати

- Община Созопол се интегрира по-видимо в международни културни мрежи и развива устойчиви международни партньорства (вкл. побратимени градове).
- В града се провеждат регулярни международни събития и фестивални обменни формати, с участие на чуждестранни артисти, експерти и публики.
- Усилва се капацитетът за международни проекти и копродукции чрез използване на европейски програми и механизми за партньорство.
- Активира се ресурсът на ЮНЕСКО центровете (Категория 2) за обучения, обмен и публични програми, което повишава международната разпознаваемост на града и добавя целогодишно съдържание.

- Проучени са възможностите и подготвителните стъпки за бъдещо позициониране/кандидатстване към Мрежата на ЮНЕСКО за творчески градове (UCCN), включително избор на творческо поле и рамка за 4-годишен план

Стратегически приоритет II: Културно наследство и интерпретация

Стратегическият приоритет цели да превърне културното наследство на община Созопол в активно управляван ресурс за идентичност, образование и устойчив туризъм. Подходът съчетава опазване, научна и публична интерпретация и създаване на достъпни формати за различни публики.

Стратегически приоритет 1 Опазване и популяризиране на материалното културно наследство (археологическо, архитектурно, подводно)

Фокусът е върху археологическото и подводното наследство като отличителна характеристика на Созопол и региона. В този контекст общината приоритизира развитие на интерпретационни и публични формати, които стъпват едновременно върху капацитета на Центъра за подводна археология в Созопол, определен като ЮНЕСКО Категория 2 институт/център под егидата на ЮНЕСКО, и върху музейните институции на територията на общината.

Мярка 1.1 Партньорство с културни организации за опазване и популяризиране на наследството

Ключов партньор е Общинският културен институт „Музеен център – Созопол“, създаден за проучване, опазване, представяне и популяризиране на културно-историческото наследство и работещ в направления археология, етнография и изобразително изкуство, със структура, включваща Археологически музей, Етнографски музей, Художествена галерия и други експозиционни звена. Чрез този институционален капацитет (експертиза, колекции, изложбена и образователна дейност) общината може да развива постоянни и временни експозиции, публични лекции, тематични маршрути, образователни програми и събития, които да „превеждат“ наследството към различни публики и да го интегрират в целогодишния културен календар.

Комбинацията между научния и международен потенциал на подводната археология и професионалната интерпретация на музеите създава възможност Созопол да повиши видимостта на наследството си, да добави престиж към местната програма и да изгради устойчиви формати на културен туризъм и образование.

В рамките на партньорството с културните организации за опазване и популяризиране на културното наследство се предвижда актуализиране на работното време на музеите, така че те да осигуряват достъп за посетители и през уикендите, с почивни дни в делничен период. Мярката има за цел да подобри достъпността и привлекателността на културните обекти за местни общности и туристи през цялата година, да намали сезонността и да подпомогне устойчивото развитие на културния туризъм.

Мярка 1.2 Развитие и популяризиране на островите Св. Иван и Св. св. Кирик и Юлита

В мярката се включва и развитие на островните територии като ключови точки за културна интерпретация на наследството. Остров Св. Иван се развива като приоритетен археологически обект, свързан с проучванията на средновековния манастир „Св. Йоан Кръстител“. Остров Св. св. Кирик и Юлита ще се позиционира като значим археологически и култов център на антична Аполония, подходящ за публични разкази за ранната история на града. Паралелно се адресира и архитектурното наследство като основа за културни маршрути, експозиционни и образователни формати.

Очаквани резултати

- По-висока видимост на археологическото и подводното наследство на Созопол.
- По-престижен профил на града чрез статута на Центъра за подводна археология като ЮНЕСКО Категория 2.
- Повече качествени интерпретационни формати през цялата година.
- Повече постоянни и временни експозиции, лекции и образователни програми.
- Повече тематични маршрути и събития, свързани с музеите на общината.
- По-силно партньорство с ОКИ „Музеен център – Созопол“.
- По-добра интеграция между научната работа и публичното представяне на наследството.
- Остров Св. Иван като по-разпознаваем археологически обект и фокус на публични разкази.
- Остров Св. св. Кирик и Юлита като по-ясно позиционирана точка за историята на антична Аполония.
- По-развити маршрути, стъпили и на архитектурното наследство.
- Повече устойчиви формати за културен туризъм и образование.

Стратегическа цел 2 Опазване и популяризиране на нематериалното наследство, предаване на традиции и занаяти между поколенията

Мярка 2.1 Партньроство с музеи, читалищна мрежа, сдружения в общината и културни организации за опазване и популяризиране на живото наследство на общината

Мярката цели живото наследство да бъде разпознаваемо, предавано и актуализирано чрез участие на общностите и носителите му. Акцент се поставя върху организирането на традиционни празници, празнуване на местни обичаи и занаяти като форми на идентичност и социална свързаност, които могат да се развиват като програми с регулярност на цялата територия на общината. Подходът насърчава междупоколенчески обмен (майстори–ученици, работилници, демонстрации, училищни клубове), за да се гарантира приемственост и устойчивост. Партньори в тази дейност ще бъдат читалищната мрежа на територията на общината, сдруженията в общината, както и Регионалният център за опазване на нематериалното културно наследство в Югоизточна Европа под егидата на ЮНЕСКО, който насърчава участието на общности, групи и индивиди в процесите на опазване и предаване на живото наследство..

Стратегическа цел 3 Интегриране на наследството в туристически и образователни формати (партньорство с музеи и образователни институции)

Мярка 3.1 Създаване на тематични маршрути и събития за наследството

Мярката осигурява популяризиране на наследството към различни публики чрез съвместни програми на общината, музеите и образователните институции. Това включва тематични маршрути на наследството, интерпретационни материали, ученически и младежки програми, публични лекции и събития, които свързват материалното и нематериалното наследство с конкретни места и истории. Чрез такова партньорство наследството се превръща в ресурс за целогодишен културен календар и за устойчив културен туризъм, вместо да остава изолирано в специализирани или сезонни.

Очаквани резултати

- По-разпознаваемо и активно практикувано живо наследство чрез регулярни празници, обичаи и занаяти на територията на общината.
- Реална приемственост между поколенията чрез работилници и модели майстори–ученици, с участие на читалища, музеи и носители на традиции.
- По-силни партньорства и достъп до експертиза/мрежи (вкл. Регионалния център за НКН в Югоизточна Европа под егидата на ЮНЕСКО).
- Наследството е интегрирано в туристически и образователни формати: тематични маршрути, интерпретационни материали, ученически програми и публични събития през цялата година.

Стратегически приоритет 3 Културно участие, достъп и публики

Стратегическа цел 1 Утвърждаване на културното образование като ключов елемент в общинската политика за младежта и образованието.

Мярка 1.1 Партньорства с училища и детски градини („култура в образованието“)

Община Созопол изгражда трайни партньорства с училищата и детските градини, така че културното участие да стане регулярна част от образователния процес, а не еднократно „посещение на събитие“. Мярката въвежда предвидим годишен ритъм от посещения, работилници и интерактивни срещи с творци и културни специалисти, които постепенно повишават културната грамотност и създават ранни навици за участие. Подходът е насочен към децата и младежите, но и към семействата, защото именно те формират трайна, лоялна публика.

Стратегическа цел 2 Изграждане на устойчиви и лоялни публики и развитие на нови публики чрез повишаване на културната грамотност

Мярка 2.1 Програма „Образование и работа с публики“

Общината въвежда постоянна програма за развитие на публики чрез подкрепа на школи, ателиета и интерактивни формати, които повишават културната грамотност и правят участието в културата навик, а не единично преживяване. Програмата се планира целогодишно и се реализира в партньорство с местни културни оператори (читалища, музеи, независими екипи) и образователни институции.

Мярка 2.2: Достъпност и ценова политика

Постепенно се въвеждат достъпни билети, пакетни предложения и комбинирани културно-туристически формати, които намаляват бариерите за участие. Мярката подпомага устойчивото развитие на публики, като прави посещението по-планирано и финансово постижимо.

В допълнение в общинския календар се гарантира минимум безплатни събития и се развиват благотворителни формати за културни и социални каузи. Така се разширява достъпът, привличат се нови публики и се укрепва обществената роля на културната програма

Очаквани резултати

- Регулярно участие на деца и младежи в културата чрез годишен ритъм от посещения, работилници и срещи с творци в училища и детски градини.
- По-висока културна грамотност и ранни навици за участие, които изграждат бъдещи лоялни публики.
- Устойчива програма за работа с публики, реализирана целогодишно с читалища, музеи, независими екипи и образователни институции.
- Намалени бариери за участие чрез достъпни билети, пакетни предложения и комбинирани формати.
- По-широк достъп и привличане на нови публики чрез гарантиран минимум безплатни събития и благотворителни културни формати.

Стратегически приоритет IV: Развитие на културната екосистема и кулурна инфраструктура на общината

Приоритетът е насочен към „гръбнака“ на местната култура – читалищата и културните организации – и към условията, в които те работят. В много населени места културният живот зависи от малки екипи, ограничени бюджети и недостатъчно предвидима подкрепа, което затруднява качественото планиране, развитието на публики и задържането на хора с нужните компетентности. Затова общината комбинира мерки за повишаване на капацитета (умения, партньорства, достъп до ресурси и финансиране) с мерки за подобряване на инфраструктурата (пространства, техника, целогодишна използваемост).

Стратегическа цел 1: Повишаване на капацитета на културните оператори

Целта е културните оператори да имат по-силен организационен, финансов и комуникационен капацитет и да работят в по-предвидима и подкрепяща среда. Това позволява повече качествени събития, по-добра работа с публики и устойчивост на програмите, особено в селата.

Мярка 1.1: Програма за обучения и професионално развитие

Общината ще въведе регулярни обучения и менторство, насочени към конкретните „слаби места“ в управлението на културни дейности. Програмата включва практическа работа по реални казуси: писане на проекти и фондонабиране, бюджетиране и отчетност, маркетинг и комуникация, дигитални умения (онлайн присъствие, продажба/регистрация, базова аналитика), както и работа с публики и доброволци. Предвиждат се и консултации „на място“ за читалища и организации, които подготвят конкретни събития или кандидатстват по програми.

Мярка 1.2: Партньорства между културните институции

Общината стимулира съвместно планиране и съвместни програми между читалища, музеи, културни пространства и независими екипи, така че културното съдържание да се „разгръща“ в мрежа, а не да остава изолирано по отделни места. На практика това означава общи тематични линии и споделени формати (например изложба + разговор + работилница; гостуващ спектакъл + образователен модул; концерт + среща с артисти), които се реализират в различни населени места и укрепват капацитета на местните екипи. Мярката подпомага и въвеждането на общи стандарти за качество и координирана комуникация през общия календар.

Мярка 1.3: Партньорства с други организации (НПО, бизнес, образование, мрежи)

Общината насърчава културните оператори да изграждат партньорства, които носят нови ресурси и достъп до публики. Това включва сътрудничество с училища и образователни структури (стажове, клубове, доброволчество), с НПО (социално включване, работа с уязвими групи, благотворителни кампании) и с местен бизнес (логистика, съфинансиране, „пакети“ за посетители). Чрез тези партньорства местните организации могат да развиват по-устойчиви програми и да излизат извън рамката на единични събития.

Очаквани резултати

 По-силен организационен, финансов и комуникационен капацитет на културните оператори.

 Повече качествени и предвидими програми, включително в селата.

 По-добри умения за проектна работа: писане на проекти, фондонабиране, бюджетиране и отчетност, по-ефективен маркетинг и дигитално присъствие, по-добра работа с публики и доброволци.

 Повече съвместни програми между читалища, музеи, пространства и независими екипи.

 Нови ресурси и публики чрез партньорства с НПО, бизнес и образование (стажове, клубове, доброволчество, социално включване, съфинансиране).

Стратегическа цел 2: Подобряване на културната инфраструктура

Целта е общината да разполага с функционални, достъпни и целогодишно използваеми културни пространства, които позволяват регулярна програма населените места. Инфраструктурата е условие за качество, безопасност и достъп до култура.

Мярка 2.1 Осигуряване на функционални, достъпни и целогодишно използваеми културни пространства

Общината планира приоритетни ремонти и подобрения на читалищни и общински зали, така че да работят надеждно през всички сезони. Това включва решения за отопление и базов комфорт, техническо оборудване (озвучаване, осветление, прожекция) и мерки за достъпност за различни публики. Така местните оператори получават реална възможност да правят събития с качество и извън летния период.

Мярка 2.2 Развитие на нови сцени/пространства извън центъра (села, периферии)

Общината целенасочено развива мрежа от нови културни сцени и пространства извън централната градска зона, за да подкрепи децентрализацията и да осигури равен достъп до култура. Мярката включва идентифициране и „активиране“ на подходящи места (читалищни салони, училищни дворове и салони, открити площадки, паркови зони, дворове на обществени сгради), както и минимални инвестиции за безопасност и функционалност (осветление, електрозахранване, базова техника, места за публика). В резултат културният календар може да се разгръща териториално, а местните оператори да получат реални условия за регулярни събития близо до общностите, които обслужват.

Очаквани резултати

- Ремонтирани и по-надеждни читалищни и общински зали за работа през всички сезони (отопление, базов комфорт).
- Подобрено техническо оборудване за по-високо качество на събитията (озвучаване, осветление, прожекция).
- По-добра достъпност и безопасност на културните пространства за различни публики.
- Мрежа от нови сцени и пространства извън центъра (квартали и села), която позволява териториално разгръщане на календара и по-равен достъп до култура.

Стратегически приоритет 6 Комуникация, видимост и данни

Стратегическа цел 1: Единна културна платформа и календар

Общината изгражда единна дигитална система към културния живот – календар/платформа за събития, пространства и инициативи, която обединява информацията на общината, културните оператори, читалищата и музеите. Целта е по-добро планиране, по-висока посещаемост и по-лесен достъп до информация за жители и гости.

Мярка 1.1: Единен културен календар (оперативно управление на събитията) Общината въвежда единен културен календар като общ инструмент за планиране и координация на събитията, който работи целогодишно и обединява информация от общината, читалищата, музеите и културните оператори. Въвеждат се общи правила и минимален стандарт за подаване и публикуване на събития, както и координационен механизъм за актуалност и качество. Календарът подпомага ранното планиране и намалява припокриванията, като прави програмата по-видима и предвидима за жители и гости.

Въвежда се модел, при който местните културни оператори, читалища и музеи имат ясен механизъм за участие – подаване на информация, актуализация, общи формати за описание и визуална идентичност. Така платформата става общ инструмент на културната екосистема, а не само общински „афиш“.

Мярка 1.2 Дигитална платформа „Култура в Созопол“

Разработва се платформа, която събира на едно място информация за събития, културни пространства и ключови инициативи. Платформата е ориентирана към две основни публики – жители и гости – и представя програмата в ясен, лесен за ползване формат.

Общината провежда координирана комуникация на културния календар през целия годишен цикъл, с ясни послания за различни публики (местни общности, семейства, младежи, туристи). Целта е културата да се възприема като целогодишна ценност и причина за посещение на общината.

Мярка 1.3 Интеграция на календара в комуникация, насочена към туризма

Календарът и платформата се интегрират в комуникационните канали на общината, насочени към туризма, така че културната програма да се комуникира като част от туристическия продукт. Това повишава видимостта на събитията и подпомага планирането на посещенията.

Очаквани резултати

- Единен, целогодишен календар с пълна и актуална информация от общината, читалищата, музеите и културните оператори.
- По-добра координация и ранно планиране на програмата, с по-малко припокривания между събитията.

 По-висока видимост и предвидимост на културния живот за жители и гости.

 По-лесен достъп до информация чрез дигитална платформа „Култура в Созопол“ за събития, пространства и инициативи.

 По-висока посещаемост и по-добро планиране на посещенията чрез интеграция с туристическата комуникация на общината.

Стратегическа цел 2: Общ бранд на културата (идентичност и разпознаваемост)

Общината развива общ бранд/визуална и съдържателна рамка за културната програма на Созопол, която да обединява разнообразните формати и да ги позиционира последователно. Целта е устойчив образ на Созопол като културна дестинация и по-силна разпознаваемост на местните инициативи и фестивали.

Мярка 2.1: Бранд рамка „Култура Созопол“

Общината формулира обща бранд рамка за културната програма – ключови послания, тематични линии и принципи за представяне на събитията, така че различните формати да се позиционират последователно. Разработва се визуална система и набор от шаблони/правила за съвместно брандиране, както и стандарти за описания и информация за събитията, за да се повиши разпознаваемостта и качеството на комуникацията.

Мярка 2.2: Портфолио и обща промоция

Общината определя ключови събития и дейности и организира обща промоция с културни оператори и туристически партньори, така че културният бранд да достига ефективно до жители и гости през целия сезон.

Очаквани резултати

 Единна бранд рамка за културната програма на Созопол (послания, тематични линии и принципи за представяне).

 Визуална система и шаблони за съвместно брандиране, които повишават разпознаваемостта.

 По-силна обща промоция с културни оператори и туристически партньори, така че брандът да достига до жители и гости през целия сезон.

Стратегическа цел 3 Данни, мониторинг и управление на ефекта

За да управлява културната програма ефективно и последователно, общината въвежда ясни стандарти как се събират и анализират данни за културните събития – посещаемост, профили на публики, сезонност, достъпност и удовлетвореност – така че резултатите да са сравними между различните формати и във времето.

Този подход следва логиката на международно съпоставими рамки за културна статистика, които поставят акцент върху общи понятия, дефиниции и измерители,

позволяващи надеждна отчетност и сравнение. Паралелно с това се прилага и практиката за измерване на културното участие, при която административните данни се допълват с инструменти като посетителски проучвания, за да се съберат не само количествени, но и качествени данни. На тази основа се правят навременни корекции в съдържанието, комуникацията и инвестициите, а решенията за финансиране и развитие се аргументират прозрачно с измерими резултати.

Мярка 3.1 Стандарти и минимален набор от индикатори за културата

Общината въвежда единни стандарти за събиране на данни от всички културни оператори (общински културни институти, читалища, музеи, фестивали): посещаемост, профил на публики (вкл. възрастови групи), сезонност, достъпност, удовлетвореност и базови финансови параметри. Индикаторите и дефинициите се подреждат така, че да са съпоставими във времето и максимално съвместими с международни рамки за културна статистика.

Разработват се общи инструменти: кратки отчетни форми за събития, стандартни анкети за удовлетвореност (на място и онлайн), правила за отчитане на публика и отчет на безплатни събития, както и механизъм за централизирано подаване на данни през общинската платформа, където е приложимо. Така данните стават събираеми без да натоварват прекомерно малките екипи и се повишава качеството на отчетността.

Мярка 3.2: Годишен мониторинг и публичен отчет („културен доклад“)

Общината изготвя годишен аналитичен отчет за културния календар (какво се е случило, кои публики са достигнати, кои периоди/места са с дефицит, какъв е ефектът от подкрепата), който да служи за планиране на следващата година. Докладът включва базов анализ по индикаторите и изводи за управленски решения (приоритети, пренасочване на ресурси, нужди от инфраструктура).

Очаквани резултати

- Сравними данни за всички ключови събития и оператори (посещаемост, публики, сезонност, достъпност, удовлетвореност, базови финанси).
- По-високо качество на отчетността чрез общи форми, стандартни анкети и ясни правила за отчитане (вкл. безплатни събития).
- По-малко административно натоварване за малките екипи чрез централизирано подаване на данни през общинската платформа.
- По-навременни корекции в съдържанието, комуникацията и инвестициите на база измерими резултати.
- Годишен „културен доклад“ с анализ и управленски изводи за следващото планиране (дефицити по места/периоди, приоритети, пренасочване на ресурси, нужди от инфраструктура).

Стратегически приоритет 7: Културен туризъм, местна икономика и екологична устойчивост

Развитието на културния туризъм се разглежда като целогодишен „продукт“, който поставя наследството и местните общности в центъра и носи измерима добавена стойност за местната икономика. Подходът свързва фестивали, наследство, маршрути, местни продукти и творчески индустрии в комплексни преживявания, които удължават сезона и разпределят ползите по-равномерно към местния бизнес и населените места, като насърчава посещения извън пиковите периоди и разпростира интереса към повече обекти и услуги в дестинацията.

Общината въвежда и управленски механизъм за партньорство между културни оператори, туристически бизнес, транспорт и местни производители, с общ календар, координирани пакети и ясни стандарти за качество на преживяването. Наред с икономическите ефекти се проследяват и социалните ползи – включване на местни общности, подкрепа за локална предприемаческа инициатива и по-справедливо разпределение на ползите между център и населени места.

Паралелно, общината въвежда практики за намаляване на екологичния отпечатък на събитията (отпадъци, пластмаса, транспорт, енергия), така че растежът на културните активности да е съвместим с устойчивото управление на територията. Това включва мерки като ограничаване на еднократните материали, по-добра организация на разделното събиране и рециклиране, избор на локации с удобен обществен транспорт, както и насърчаване на енергийна ефективност при провеждане на събития. Въвежда се и минимален „зелен стандарт“ за организаторите, който задава базови изисквания и дава възможност напредъкът да се отчита измеримо от година на година.

Стратегическа цел 1: Развитие на целогодишен културен туризъм с добавена стойност за местната икономика

Мярка 1.1: Културно-туристически продукти и маршрути

Общината разработва културно-туристически продукти, които обединяват събития, обекти и елементи на наследството, музеи/експозиции, местни разкази и публични пространства в ясни и лесни за ползване маршрути. Те се планират приоритетно за пролет и есен и се комуникират като конкретна причина за пътуване извън пиковия сезон, така че да удължават активния период и да балансират потоците от посетители.

Маршрутите се оформят като цялостни тематични предложения с ясна логистика и свързване към местни услуги (настаняване, храна, занаяти, местни продукти), разработени в партньорство с културни оператори, туристическия сектор и местните общности. За всяка линия се задават стандарт за качество и измерители за успех (посещения в нисък сезон, среден престой, разходи на място, удовлетвореност), за да се проследява ефектът и да се подобрява продуктът във времето.

Стратегическа цел 2: Намаляване на екологичния отпечатък и устойчиво управление на културните събития и посетителските потоци

Мярка 2.2 Партньорства култура–бизнес

Общината въвежда модел за партньорства с местния бизнес (настаняване, заведения, транспорт, сувенири, местни производители), така че културните събития да се превръщат в икономически устойчиви пакети и услуги. Това включва комбинирани оферти, промоции за посетители и включване на местни продукти и занаяти в събитийните формати.

Мярка 2.1 „Зелени събития“ – стандарт за екологична устойчивост

Общината въвежда минимален стандарт за „зелено събитие“ за фестивали и големи прояви: управление на отпадъци и разделно събиране, ограничаване на пластмасата за еднократна употреба, насърчаване на повторна употреба и работа с местни доставчици. Като подкрепяща практика се насърчават дигитални билети/програми и други решения, които намаляват отпадъка от печатни материали.

Общината въвежда базови индикатори за културния туризъм и устойчивостта: сезонност на посещенията, средна продължителност на престой около ключови събития, участие на местни бизнеси, както и минимални „зелени“ показатели (напр. отпадък/рециклиране, използване на дигитални решения). Данните се използват за корекции в програмата, изисквания към организаторите и по-точно насочване на публичната подкрепа.

Очаквани резултати

- По-дълъг сезон и повече посещения извън пиковите периоди чрез културно-туристически продукти и маршрути (особено пролет/есен).
- По-висока добавена стойност за местната икономика чрез пакетирани предложения и по-добро свързване на събития, наследство, местни продукти и услуги.
- По-равномерно разпределение на ползите към местния бизнес и населените места чрез партньорства и териториално разгръщане на преживяванията.
- Намален екологичен отпечатък на събитията чрез стандарт за „зелени събития“ (отпадъци, пластмаса, транспорт, енергия, дигитални решения).

VI. Финнасиране на стратегията

Финансирането на стратегията стъпва върху смесен модел, който комбинира четири взаимно допълващи се източника – общинско, национално, европейско и частно финансиране. Целта е да се осигури едновременно предвидимост за регулярната културна програма, ресурс за инвестиции в инфраструктура и капацитет за развитие на нови формати и партньорства, без зависимост от един-единствен канал. Този подход позволява общината да планира устойчиво (чрез базово местно финансиране), да надгражда (чрез национални и европейски програми) и да увеличава ефекта (чрез спонсорства, дарения и приходи), като ясно разпределя ролите на различните инструменти според типа дейност.

Общинско финансиране

Общинският бюджет е базата за предвидимост и изпълнение на стратегията, защото осигурява ежегодно планиране на програмата, поддръжка на културни пространства и съфинансиране към външни проекти. В рамките на общинското финансиране се разграничават (1) оперативни разходи за културен календар, работа с публики и комуникация и (2) капиталови разходи за ремонти, оборудване, достъпност и енергийна ефективност на читалища, зали и открити сцени. Където е приложимо, общината ще използва и местни механизми за целево финансиране (напр. общински фонд/механизъм „Култура“), които позволяват конкурсност, съфинансиране и по-гъвкава подкрепа на приоритетни инициативи.

Национално финансиране

Националното финансиране допълва общинския ресурс чрез конкурсни сесии и целеви програми, които подкрепят културно съдържание, фестивали, публика и развитие на капацитет. Водещи източници са Министерството на културата и Национален фонд „Култура“, които предоставят проектно финансиране за културни оператори и общини по различни направления. Допълващо, стратегии с компонент „културен туризъм“ могат да търсят синергии с Министерството на туризма, включително чрез национални промоционни проекти и кампании за туристически продукти/дестинации. За инфраструктура и териториални инвестиции ключова роля има Министерството на регионалното развитие и благоустройството, включително чрез инструменти, свързани с регионалното развитие и интегрираните териториални подходи.

Европейско финансиране

Европейското финансиране се планира по два типа нужди: (1) „меки“ мерки (съдържание, мрежи, обучение, мобилност, аудитории) и (2) инвестиции (инфраструктура, териториални пакети, устойчив туризъм и публични пространства). За инвестиционни и териториални проекти общината може да използва Програмата „Развитие на регионите“ 2021–2027, одобрена от Европейската комисия, когато проектите са свързани с модернизация и развитие на територията, включително културна инфраструктура и свързани туристически активи.

Към това се добавят програмите за териториално и трансгранично сътрудничество (Interreg/IPA), които финансират съвместни проекти с партньори от други държави/региони и са подходящи за общи маршрути, културно-историческо наследство и устойчив туризъм в гранични/съвместни територии. За образование, младеж и обмен на практики общината и местните организации могат да кандидатстват по Erasmus+ (мобилности, младежки обмени, партньорства), като програмата за 2021–2027 разполага с бюджет 26.2 млрд. евро (плюс допълване от външни инструменти). За изследвания, иновации, дигитализация и нови методи за опазване/интерпретация на наследство и култура се използва Horizon Europe, включително теми в Cluster 2 „Culture, Creativity and Inclusive Society“.

В следващия програмен период общината следи и възможностите по предложената програма AgoraEU (2028–2034), която е представена като обединена рамка, включваща „Creative Europe – Culture“, „MEDIA+“ и „CERV“, с предложен бюджет 8 582 000 000 евро.

Частни средства

Частните средства допълват публичните източници и повишават устойчивостта на културните формати. Те включват спонсорства , дарения (вкл. кампании около каузи), приходи от билети, абонаментни/пакетни предложения и съвместни продукти с местния бизнес (настаняване, заведения, транспорт, местни производители). В практиката това позволява по-големи бюджети за качество, по-добра логистика и по-стабилни формати извън пиковия сезон, когато публичният ресурс може да играе ролята на „котва“, а частният – на ускорител

VII. Механизъм за управление, мониторинг и оценка – индикатори и инструменти за отчет

Механизмът за управление, мониторинг и оценка осигурява изпълнение на стратегията с ясни роли, предвидим годишен цикъл на планиране и отчет, и измерими резултати по ключови индикатори. Той интегрира: (1) устройството на общината като „гръбнак“ на координацията, (2) общинската културна платформа като оперативен инструмент и (3) механизма за финансиране през Общински фонд „Култура“ като основен лост за качество, прозрачност и ефект.

Управленска структура

Дирекция „Култура, туризъм и стопански дейности“ е ключовото общинско звено за изпълнение на културната стратегия и за ежедневната координация с културните оператори. В нейната структура са включени отдел „Културно-информационни дейности“ и отдел „Туризъм и стопански дейности“, което позволява културният календар, брандингът и културният туризъм да се управляват интегрирано.

Управлението се осъществява в рамките на общата структура на общината – под ръководството на кмета и секретаря на общината и в координация със заместник-кмета, като дирекцията работи паралелно с дирекция „Финанси и бюджет“ (планиране и отчет на средства), дирекция „Административно-правно обслужване“ и отдел „Правни дейности, човешки ресурси и обществени поръчки“ (договори, процедури, съответствие), както и със звено „Вътрешен одит“ и отдел „Специални и контролни дейности“ (контрол и проверки при необходимост). За пространствата и инвестициите в културна инфраструктура се осигурява взаимодействие и с дирекция „Устройство на територията, инвестиционна политика и екология“, включително по теми като ремонти, безопасност, достъпност и енергийна ефективност на обекти и сцени.

Административното обслужване на Общински фонд „Култура“ е изрично възложено на служителите на Дирекция „Култура, туризъм и стопански дейности“, отдел „Култура и информационни дейности“, което превръща фонда в основен инструмент на общината за управление на културния календар чрез конкурсно финансиране. Фондът работи по прозрачен механизъм за селекция и подбор на културни оператори, като проектите се подават през електронната система на фонда, минават през проверка за допустимост (комисия, назначена от кмета/упълномощено лице и включваща задължително счетоводител и юрист), и се оценяват от Управителен съвет по направления, който води протоколи и осъществява контрол за целевото разходване на средствата. Управителният съвет публикува информация за дейността на фонда, изготвя правила за работа на оценителните комисии и представя годишен отчет пред Общинския съвет до 30 април на следващата година, като по този начин управлението на финансирането се свързва с публичност, отчетност и планиране на приоритетите за следващия цикъл.

Мониторинг

Мониторингът стъпва върху единен стандарт за данни от всички оператори и минимален набор индикатори, събирани ежегодно по съпоставим начин. Данните се подават централизирано – приоритетно през общинската платформа и календар, а когато това не е възможно – чрез кратки отчетни форми за събития и стандартни анкети за удовлетвореност (на място и онлайн).

Мониторингът се реализира на три нива: (1) оперативно – текущо въвеждане на данни за всяко събитие; (2) периодично – месечни/тримесечни справки за сезонност, териториално покритие и натоварване на календара; (3) годишно – аналитичен отчет/„културен доклад“, който обобщава резултатите и извежда управленски изводи. Годишният отчет включва и преглед на дефицитите (по места и периоди), ефекта от публичната подкрепа и препоръки за промени в приоритетите, комуникацията и инвестициите.

Базови инидиктори

- Обхват и активност: брой събития по населени места и сезони; дял извън пиковия сезон; брой активни оператори и партньорства по програми.

- Публики: посещаемост; профил по възрастови групи; дял нови/повтарящи се посетители (където може да се отчита чрез регистрации/анкети); базово разграничение „местни/гости“ при туристически формати (по самооценка в анкетата).
- Достъпност: брой/дял събития с мерки за достъпност; наличие на минимален пакет информация за достъп (напр. вход, санитарни условия, транспорт/паркиране, цена/безплатност, език/субтитри при нужда).
- Удовлетвореност: оценка от посетители чрез кратка анкета (на място/онлайн); основни коментари и препоръки; отчет на сигналите/оплакванията и предприетите действия (ако има).
- Финансови параметри: приходи (вкл. билети/дарения/спонсорство), разходи, съфинансиране; базови показатели за ефективност като разход на събитие и (където е приложимо) единична цена на посетител; отделно отчитане на безплатни събития по ясни правила.

По избор (надграждащ пакет), общината може да добави индикатори за „зелени събития“ и управление на отпадъци/дигитални решения, когато това е приоритет в програмата и има капацитет за измерване.

Оценка

Оценката се прави по годишен цикъл и води до корекции в програмата, комуникацията и разпределението на ресурси. Основен инструмент е годишният аналитичен отчет/„културен доклад“, който обобщава какво е реализирано, кои публики са достигнати, къде има дефицити (по места/периоди) и какъв е ефектът от публичната подкрепа.

Също така фонд “Култура“ работи с ясни правила за кандидатстване, договориране и отчетност, които са пряко свързани с индикаторите на стратегията. Практически инструменти:

- Стандартен „паспорт на проекта/събитието“ (цели, публики, териториален обхват, сезон, партньори, бюджет, индикатори).
- Междинен отчет (кратък): напредък по дейности + отклонения по бюджет + предварителни данни за публика.
- Финален отчет: финансов (разходи/приходи/съфинансиране) и съдържателен (реализирани дейности, публика, удовлетвореност, достъпност, устойчивост).
- Минимални доказателства: програма/визуални материали, списъци/регистрации (където е приложимо), снимков материал, медийно отразяване, резултати от анкети.
- Връзка „финансиране–резултат“: при следващи сесии на фонда се дава предимство/по-висока оценка на проекти с доказан ефект, териториален обхват и работа с публики (особено извън сезона).

i. План за дейност

Мярка	Дейности	Участници	Ключови индикатори
I.1.1 Развитие и надграждане на традиционните фестивали в община Созопол	1) Годишни рамкови споразумения 2) Координация на график, логистика и обща комуникация в календара.	Дирекция „Култура, туризъм и стопански дейности“; читалища; музеи/ОКИ; Фондация „Аполония“, Фондация Солей, Сдружение „Музите“ и други частни културни организации;	Посещения; дял извън висок сезон; удовлетвореност; приходи/съфинансиране.
I.1.2 Подкрепа за нови фестивални формати във всички области на изкуството, включително мултидисциплинарни и фестивали, свързани с морето.	1) Конкурсна сесия за нови формати. 2) Менторство за нови оператори (бюджет/план/публики). 3) Тематична линия в програмите за подкрепа на тема морска идентичност (мултидисциплинарни формати).	Общински фонд „Култура“, НПО/независими екипи; читалища; бизнес партньори;	Брой нови формати; посещаемост; медийно/онлайн достигане; дял местни партньори.
I.2.1 Целева програма за събития извън високия сезон – пилотен проект	1) Пролетно-есенна програма (минимум 3 събития). 2) Кампания „уикенд с култура“. 3) Комбинирани пакети с туризъм/бизнес	Отдел „Културно-информационни дейности“ + отдел „Туризъм и стопански дейности“; оператори; хотели/ресторанти; кметства/читалища.	Брой събития извън сезон; посещаемост; удовлетвореност; дял „гости/местни“ (анкета).
I.2.2 „Созопол – артистични резиденции“	1) Отворена покана за подкрепа на инициативи с включен елемент публично представяне (пролет/есен). 2) Осигуряване и координиране на пространство/логистика.	отдел „Културно-информационни дейности“; училища/ДГ; читалища; музеи/ОКИ; местен бизнес;	Брой резиденции; брой публични представяния; участие на ученици; оценка на удовлетвореност.

Мярка	Дейности	Участници	Ключови индикатори
I.2.3 Партньорство с организаторите на традиционни фестивали	1) Годишна координационна среща и календар. 2) Общи стандарти за информация/идентичност.	Отдел „Културно-информационни дейности“; организатори на фестивали;	Навременност на подаване; намалени припокривания; посещаемост; качество на информацията.
I.3.1 Програма за децентрализация на културни събития в партньорство с местни културни оператори	1) Подготовка на годишна програма по населени места. 2) Подкрепа за микро-събития с местни оператори. 3) Осигуряване на техника/мобилна сцена по график.	отдел „Културно-информационни дейности“; кметове на кметства/кметски наместници; читалища; инициативни групи.	Брой събития по села/квартали; посещаемост; брой местни партньори; удовлетвореност
I.3.2 Мобилност и мобилни културни формати	1) Мобилна програма (кино/театър/концерти). 2) Обмен на гостувания между населени места. 3) Подкрепа за пътуващи ателиета за деца/младежи.	Общински фонд „Култура“; читалища; училища; доставчици/логистика.	Брой мобилни събития; брой населени места; възрастови групи;
I.3.3 Делегирани програми и микрофинансиране за местни оператори (читалища/НПО/инициативни групи)	1) Микрогрантове с опростен формуляр. 2) Обучение за кандидатстване/отчитане. 3) Публично представяне на резултати (в календара).	Общински фонд „Култура“; читалища/НПО; инициативни групи; кметства.	Брой микропроекти; териториално покритие; отчети; удовлетвореност.
I.4.1 Насърчаването на сътрудничеството с организации от мрежата на ЮНЕСКО	1) Картографиране на мрежи/партньори. 2) Международно събитие/обмен на тема опазване на наследството. 3) Подготовка на кандидатура за творчески град на ЮНЕСКО;	Отдел „Културно-информационни дейности“; музеи/ОКИ; НПО; ЦПА, Регионален център София-ЮНЕСКО мрежа на ЮНЕССКО	Брой партньорства; брой международни събития; привлечени външни средства.
I.4.2 Побратимяване с градове с богато културно наследство	1) Подбор на градове и профили. 2) Подготовка на план за	Кмет; секретар; Дирекция „Култура, туризъм и стопански	Подписани споразумения; брой обменни

Мярка	Дейности	Участници	Ключови индикатори
и интензивен фестивален живот	обмен (фестивали/изложби). 3) Създаване на съвместна промоция и календар.	дейности“ Общински съвет; културни оператори/институции.	инициативи; медийно отразяване.
II.1.1 Опазване и популяризиране на материалното културно наследство (археологическо, архитектурно, подводно)	1) Създаване на годишна програма за интерпретация на наследството (турове/лекции/изложби). 2) Подготовка на информационни материали. 3) Създаване на образователни формати, свързани с наследството.	Дирекция „Култура, туризъм и стопански дейности“ , музеи/ОКИ; читалища; училища;	Брой формати/пакети; посещаемост; участие на ученици; оценка на удовлетвореност.
II.1.2 Развитие и популяризиране на островите Св. Иван и Св. св. Кирик и Юлита	1) Сценарии за интерпретация/разказ. 2) Сезонни турове и събития. 3) Интеграция в културно-туристически пакети.	Дирекция „Култура, туризъм и стопански дейности“; дирекция „Устройство на територията…“ (при инфраструктура/достъп); музеи/ОКИ, Център за подводна археология;	Брой турове/посещения; сезонност; удовлетвореност; приходи/пакети.
II.2.1 Опазване и популяризиране на нематериалното наследство, предаване на традиции и занаяти между поколенията	1) Създаване на календар на традиционни празници. 2) Подкрепа на работилници и ателиета за предаване на занаяти. 3) Документиране на НКН + публични демонстрации на занаяти, кулинария и др.	Отдел „Културно-информационни дейности“; читалища; музеи; носители на традиции; училища (участие)м Регионален център София ЮНЕСКО	Брой събития; брой участници; междупоколенчески групи; удовлетвореност.

Мярка	Дейности	Участници	Ключови индикатори
II.3.1 Интегриране на наследството в туристически и образователни формати (партньорство с музеи и образователни институции)	1) Разработка на маршрути, базирани на културно наследство 2) Изработване на карта/материали/обучение на екскурзоводи 3) Разработване и организиране на ученически турове и събития, свързани с наследството	Отдел „Културно-информационни дейности“ ; музеи; училища; туристически оператори/гидове.	Брой маршрути; брой групи; посещаемост извън сезон; оценка на удовлетвореност.
III.1.1 Утвърждаване на културното образование като ключов елемент в общинската политика за младежта и образованието.	1) Подготовка на годишен график на събития/работилници. 2) Организиране на срещи с творци.	Отдел „Културно-информационни дейности“, училища/ДГ; читалища; музеи; артисти/НПО.	Брой дейности; брой ученици; повторяемост; оценка удовлетвореност.
III.2.1 Програма „Образование и работа с публики“	1) Подкрепа на школи/ателиета/клубове. 2) Подкрепа за интерактивни формати (дискусии/водени турове). 3) Насърчаване на доброволчески програми за младежи.	Отдел „Културно-информационни дейности“; школи/ателиета; НПО; оператори; училища.	Брой участници; възрастови групи; задържане/повторно участие; оценка на удовлетвореност.
III.2.2 Достъпност и ценова политика	1) Осигуряване на отстъпки/безплатен достъп за целеви групи. 2) Въвеждане на Пакетни билети/абонаменти (пилот). 3) Въвеждане на минимален стандарт за достъпна информация.	Отдел „Културно-информационни дейности“, културни организатори/оператори ;.	Дял достъпни/безплатни; нови публики; посещаемост; оценка на удовлетвореност.
IV.1.1 Програма за обучения и професионално развитие	1) Организиране на обучения по теми свързани с	Отдел „Културно-информационни дейности“ ; външни	Брой обучени; качество на проектни

Мярка	Дейности	Участници	Ключови индикатори
	(проекти/бюджет/комуникация). 2) Провеждане на консултации с културни оператори 3) Срещи за добри практики.	обучители/НПО; читалища; музеи/ОКИ;	предложения; % отчети в срок.
IV.1.2 Партньорства между културните институции	1) Организиране на съвместни проекти между културните оператори. (продукции/гостувания) 2) Осигуряване на споделени ресурси (техника/пространства).	Отдел „Културно-информационни дейности“; читалища; музеи/ОКИ; независими артисти.	Брой съвместни програми; посещаемост; териториално покритие.
IV.1.3 Партньорства с други организации (НПО, бизнес, образование, мрежи)	1) Организиране и подкрепа на стажове/практики и доброволчество. 2) Развитие на социални/каузи формати. 3) Насърчаване на спонсорство и дарителство чрез кампании	Отдел „Културно-информационни дейности“ училища; бизнес; НПО; културни оператори.	Брой партньорства; привлечени ресурси; брой участници младежи.
IV.2.1 Осигуряване на функционални, достъпни и целогодишно използваеми културни пространства	1) Инвентаризация и план за ремонти. 2) Подобряване на базова техника. 3) Осигуряване на достъпност и целогодишна използваемост.	Отдел „Културно-информационни дейности“, читалища/оператори, други общински структури;	Брой подобрени обекти; брой събития целогодишно; удовлетвореност на оператори.
IV.2.2 Нови сцени/пространства извън центъра	1) Картографиране на места. 2) Минимални инвестиции (осветление/ел.). 3) Регулярно програмиране.	Отдел „Културно-информационни дейности“ ; кметства/кметски наместници; читалища; училища (дворове/зали); местни общности.	Брой активирани места; брой събития; посещаемост; покритие по населени места.
VI.1.1 Единен културен календар	1) Изготвяне на стандарт за събиране на информация.	Отдел „Културно-информационни	% събития подадени навреме;

Мярка	Дейности	Участници	Ключови индикатори
	2) Ежемесечна актуализация. 3) Анализ на календара и корекция на графици	дейности“; всички оператори;	актуалност; намалени припокривания.
VI.1.2 Дигитална платформа „Култура в Созопол“	1) Разработка/поддръжка на платформа. 2) Събиране и поддържане на база данни за пространства/оператори. 3) Създаване на инструменти за събиране на информация то културни оператори	Отдел „Културно-информационни дейности“ ; оператори; фонд „Култура“	Посещения; брой публикувани събития; брой попълнени анкети.
VI.1.3 Интеграция на календара в комуникация, насочена към туризма	1) Популяризиране на календар в туристически канали. 2) Организиране на сезонни кампании.	Отдел „Културно-информационни дейности“, Отдел „Туризъм и стопански дейности“; оператори; туристически партньори/бизнес.	Брой импресии; посещаемост извън сезон; брой пакети/оферти.
VI.2.1 Бранд рамка „Култура Созопол“	1) дефиниране на единно позициониране на „Култура Созопол“ чрез ясно ядро от ключови послания 2) Изработване на визуална система и шаблони. 3) Изготвяне на насоки за прилагане от оператори.	Отдел „Културно-информационни дейности“; комуникационен/дизайн партньор; оператори.	% използване на шаблони; разпознаваемост (анкета); качество на инфо-пакети.
VI.2.2 Портфолио и обща промоция	1) Изготвяне на годишно портфолио. 2) Изготвяне на бщ медиен план. 3) Насърчаване на партньорства с медии/създатели на съдържание.	Отдел „Културно-информационни дейности“, Отдел „Туризъм и стопански дейности“; ключови оператори; туристически партньори; медии.	посещаемост; сезонност; удовлетвореност.
VI.3.1 Стандарти и минимален набор от	1) Изготвяне на дефиниции и отчетни форми.	Отдел „Културно-информационни дейности“; всички	% оператори подаващи данни;

Мярка	Дейности	Участници	Ключови индикатори
индикатори за културата	2) Изработване на стандартна анкета. 3) Провеждане на инструкции за оператори и осигуряване на контрол на качеството на данните.	оператори; фонд „Култура“ (вграждане в отчетите).	пълнота; съпоставимост.
VI.3.2 Годишен мониторинг и публичен отчет	1) Годишен анализ по индикатори. 2) Публично представяне културния доклад. 3) Изработване на план за корекции.	Отдел „Културно-информационни дейности“, Общински съвет; фонд „Култура“ (годишен отчет/публичност).	Публикуван доклад; изпълнени препоръки; подобрение в сезонност/покритие.
VII.1.1 Културно-туристически продукти и маршрути	1) Разработка на продукти/ маршрути. 2) Подготовка на карта/материали 3) Планиране и провеждане на целева комуникационна кампания за пролетния и есенния сезон	Отдел „Туризъм и стопански дейности“, Отдел „Културно-информационни дейности“ музеи; оператори; бизнес; транспорт.	Посещения извън сезон; брой продукти; удовлетвореност; приходи/пакети.
VII.2.2 Партньорства култура–бизнес	1) Изготвяне на комбинирани оферти: пакети „култура + услуга“. 2) Включване на местни продукти/занаяти.	Отдел „Туризъм и стопански дейности“ хотели/ресторанти/производители; оператори.	Брой бизнес партньори; привлечени ресурси; приходи от пакети.
VII.2.1 „Зелени събития“ – стандарт за екологична устойчивост	1) Изработване на зелен стандарт. 2) Включване на екологични изисквания при подкрепа на събития.	Отдел „Културно-информационни дейности“ организатори; доставчици;	Дял събития по стандарт; оценка на екологични ефекти; оценка на удовлетвореност.

Приложения

1. Приложение 1 – Международни, национални и общински стратегически документи
2. Приложение 2 - Културни ресурси на община Созопол

Използвани източници

1. Европейски парламент. (2023). Резолюция относно създаването на рамка на ЕС за подобряване на социалните и професионалните условия за артистите и специалистите в културния и творческия сектор (P9_TA(2023)0405). Официален вестник на ЕС.

2. Съвет на ЕС. (2025). Заключения относно подкрепата за младите творци и млади специалисти в културния и творческия сектор (док. 7635/25; C/2025/3165). Официален вестник на ЕС.

3. Европейска комисия. (2018). Нова европейска програма за култура (COM(2018) 267 final). Брюксел.

4. Европейска комисия. (2016). Съвместно съобщение до Европейския парламент и Съвета „Към стратегия на ЕС за международни културни отношения“ (JOIN(2016) 29). Брюксел.

5. Европейска комисия. (2025). Предложение за регламент за създаване на програма „АгораЕС“ за периода 2028–2034 г. (COM(2025) 550 final). Брюксел.

6. Европейска комисия. (2024). „Culture Compass for Europe“ – Комуникация за стратегическата роля на културата в ЕС. Брюксел.

7. Организация на обединените нации. (2015). Преобразуване на нашия свят: Програма за устойчиво развитие до 2030 г. Цели за устойчиво развитие (SDGs 1–17). Ню Йорк.

8. Организация на обединените нации. (2016). Нова градска програма (New Urban Agenda, A/RES/71/256) – Habitat III. Кито.

9. ЮНЕСКО. (2025). Culture: The Missing SDG – UNESCO Global Report on Cultural Policies 2025. Париж.

10. MONDIACULT. (2025). Outcome Document of the MONDIACULT 2025 Conference: Culture Ministers’ Commitment. Барселона.

11. Конвенция за защита на световното културно и природно наследство. (1972). ЮНЕСКО.

12. Конвенция за защита на подводното културно наследство. (2001). ЮНЕСКО.

13. Конвенция за опазване на нематериалното културно наследство. (2003). ЮНЕСКО.

14. Конвенция за защита и насърчаване на разнообразието от форми на културно изразяване. (2005). ЮНЕСКО.

15. Закон за закрила и развитие на културата. Обн. ДВ, бр. 50 от 01.06.1999 г.; посл. изм. и доп., ДВ, бр. 16 от 22.02.2024 г.

16. Закон за културното наследство. Обн. ДВ, бр. 19 от 10.03.2009 г.; посл. изм. и доп., ДВ, бр. 64 от 06.08.2019 г. (и следващи изменения).

17. Закон за народните читалища. Обн. ДВ, бр. 89 от 22.10.1996 г.; посл. изм. и доп., ДВ, бр. 42 от 05.06.2009 г. (и следващи изменения)

18. ЮНЕСКО. (2015). Препоръка относно защитата и насърчаването на музеите и колекциите, тяхното многообразие и ролята им в обществото. Приета от Генералната конференция на ЮНЕСКО на 17 ноември 2015 г.

19. United Cities and Local Governments (UCLG). (2004, акт. 2015). Agenda 21 for Culture (Culture 21). Документ на мрежата на градовете и местните власти за културно управление и устойчиво развитие.

20. Република България. Конституция на Република България. Обн. ДВ, бр. 56 от 13.07.1991 г., посл. изм. и доп.

21. Министерски съвет. (2020). Национална програма за развитие „България 2030“. Приета с Протокол № 67 от 02.12.2020 г.; валидна до 2030 г.

22. Министерство на културата. (проект). Национална стратегия за развитие на българската култура до 2029 г. – проект на стратегически документ

23. Министерство на иновациите и растежа / МОН и партньори. (2021). Иновационна стратегия за интелигентна специализация (ИСИС) 2021–2027.

24. Министерство на туризма. (2023). Национална стратегия за устойчиво развитие на туризма до 2030 г.

25. Община Созопол. (2021). План за интегрирано развитие на община Созопол (ПИРО) 2021–2027. Приет от Общински съвет Созопол.

26. Община Созопол - Правила за работа и финансиране на Общински фонд „Култура“ – Созопол. Официален документ на община Созопол / решение на Общински съвет.
27. Община Созопол - Механизъм на община Созопол за подкрепа на културни проекти (условия, критерии и процедура за финансиране). Вътрешни правила/наредба, публикувани на сайта на общината.
28. Официален уеб сайт на община Созопол - https://sozopol.bg/
29. Музеен център Созопол - https://sozopol-museums.bg/
30. Концепция за социализация и развитие на о-в Свети Иван възложител - община Созопол - https://sozopol.bg/bg/news/kontseptsiya-za-sotsializatsiya-i-razvitie-na-o-v-sveti-ivan-vazlozhitel-obshtina-sozopol.html
31. Културен календар на община Созопол - https://visit.sozopol.bg/bg/p5039-events-calander-2025-vsz